

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ เป็นการศึกษาบทบาทโรงเรียนในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา บุรีรัมย์ เขต 3 มีขั้นตอนดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จำนวนทั้งสิ้น 21 โรงเรียน ประกอบด้วยผู้บริหารจำนวน 21 คน และครูผู้สอนจำนวน 677 คน รวมทั้งสิ้น 699 คน (รายงานข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3. 2551 : 3)

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้จากการสุ่ม จากประชากร โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางสัดส่วนของ เกรจซี และมอร์แกน (Krejcie & Morgan : อ้างถึงในประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. 2542 : 148) โดยจำแนกกลุ่มตัวอย่าง เป็นผู้บริหารจำนวน 21 คน และครูผู้สอน จำนวน 248 คน รวมทั้งสิ้น 269 คน โดยการสุ่มแบ่งกลุ่มให้กระจายตามอำเภอตามสัดส่วนโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยให้กระจายตามอำเภอตามสัดส่วนโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

รายละเอียดของประชากร และกลุ่มตัวอย่างปรากฏ ตามตาราง 1 ดังนี้

ตาราง 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างผู้บริหารและครู

อำเภอ	ผู้บริหาร		ครูผู้สอน	
	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
อำเภอนางรอง	7	7	295	109
อำเภอละหานทราย	4	4	110	40
อำเภอหนองกี่	2	2	91	33
อำเภอปะคำ	2	2	38	14
อำเภอหนองหงส์	2	2	42	15
อำเภอโนนสุวรรณ	2	2	42	15
อำเภอโนนดินแดง	1	1	32	12
อำเภอเฉลิมพระเกียรติ	1	1	27	10
รวม	21	21	677	248

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ลักษณะเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยสร้างขึ้นจากหลักการ ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทบาทโรงเรียนในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม นักเรียน นำมาสร้างเป็นข้อคำถาม แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม แบบสอบถามแบบสำรวจรายการ เป็น (Check Lists) และแบบเติมข้อความ ได้แก่ เพศ ตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน โดยมีลักษณะเป็นข้อคำถามแบบเลือกตอบใน 4 ด้าน คือ

1. ด้านวินัย ความรับผิดชอบ
2. ด้านความประหยัด
3. ด้านความเมตตากรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และเสียสละเพื่อส่วนรวม
4. ด้านความซื่อสัตย์สุจริต

ตัวอย่าง

1. เพศของผู้แบบสอบถาม
  - ( ) ชาย
  - ( ) หญิง
2. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
  - ( ) ผู้บริหาร โรงเรียน
  - ( ) ครูผู้สอน
3. ประสบการณ์การรับราชการของผู้ตอบแบบสอบถาม
  - ( ) ประสบการณ์น้อยกว่า 10 ปี
  - ( ) ประสบการณ์ 10 ปี ถึง 20 ปี
  - ( ) ประสบการณ์มากกว่า 20 ปี

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติตามบทบาทโรงเรียนในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จำนวน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านวินัยความรับผิดชอบ ด้านความประหยัด ด้าน ความเมตตากรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และเสียสละเพื่อส่วนรวม ด้านความซื่อสัตย์สุจริต ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ซึ่งมีเกณฑ์ในการให้คะแนนข้อความที่เป็นข้อคำถาม ดังนี้

- 5 หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด
- 4 หมายถึง เห็นด้วยมาก
- 3 หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง
- 2 หมายถึง เห็นด้วยน้อย
- 1 หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่เป็นคำถามปลายเปิด เกี่ยวข้องของผู้บริหารและครูผู้สอนต่อบทบาทโรงเรียนในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน

โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 โดยวิเคราะห์เชิงเนื้อหาโดยจัดประเด็นเข้าด้วยกัน แล้วแจกแจงความถี่ หากร้อยละและเสนอข้อมูลเป็นตาราง

2. ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้ดำเนินการดังนี้

2.1 ศึกษาเอกสาร บทความและรายงานการวิจัย เป็นการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับของโรงเรียนในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน ด้านวินัย ความรับผิดชอบ ด้านความประหยัด ด้านความเมตตากรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และเสียสละเพื่อส่วนรวม ด้านความซื่อสัตย์สุจริต

2.2 นำข้อมูลจากการศึกษาค้นคว้ามาสร้างแบบสอบถาม

2.3 นำเสนอร่างแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญ และคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ทำการตรวจสอบ เพื่อให้ได้คำถามที่ครอบคลุมและหาความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ (Face Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญประกอบด้วย

2.3.1 นายทองคุณ ปาสาจะ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ผู้อำนวยการกองการศึกษา สังกัดเทศบาลเมืองนางรอง เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา

2.3.2 นายสมพงษ์ กระจกต ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง ผู้อำนวยการโรงเรียนที่โอเอวิทยา (เทศบาล ๑) สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองนางรอง เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านภาษา

2.3.3 นางสมฤดี หยกประดิษฐ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหาร การศึกษามหาสารคาม รองผู้อำนวยการโรงเรียนที่โอเอวิทยา (เทศบาล ๑) สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองนางรอง เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านสถิติ

2.4 นำแบบสอบถามที่ได้จากการตรวจสอบ แก้ไข จากผู้เชี่ยวชาญและคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ทำการตรวจสอบมาปรับปรุงแก้ไขและเสนอให้คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์พิจารณาอีกครั้ง แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้ดียิ่งขึ้น

2.5 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน โดยหาอำนาจการจำแนกรายชื่อ

2.6 หาอำนาจการจำแนก โดยวิเคราะห์แบบสอบถามเป็นรายข้อหาค่าคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของคะแนนแต่ละข้อ ทั้งกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ ทดสอบความแตกต่างโดยใช้ t -test ที่ระดับนัยสำคัญ .05 หรือถ้าค่า t มีค่า 1.75 ขึ้นไปถือว่ามีความจำแนกสูงและแบบสอบถามมีค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) ของแบบสอบถามมีค่าตั้งแต่ 2.88 - 8.51 จึงนำไปใช้เพื่อการวิจัยต่อไป

2.7 นำแบบสอบถามที่ผ่านเกณฑ์ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายชื่อ ไปทดลองใช้ (Try Out) ครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .97 โดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของ ครอนบาค (Cronbach)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ถึงผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 เพื่อขอความร่วมมือจากครูผู้สอน โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถาม
2. นำหนังสือขอความร่วมมือตอบแบบสอบถาม จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 พร้อมแบบสอบถามไปแจกโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเองพร้อมนัดหมายการเก็บแบบสอบถามภายใน 2 สัปดาห์
3. ผู้วิจัยไปเก็บแบบสอบถามด้วยตนเอง แบบสอบถามที่แจก จำนวน 269 ฉบับ ได้รับแบบสอบถามคืน 269 คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลวิเคราะห์ความสำคัญของเครื่องมือเป็นที่เรียบร้อยแล้วในการจัดกระทำข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีธรรมดา
แบบสอบถาม ตอนที่ 3 ชนิดปลายเปิดใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยการอ่านคำตอบแล้วพิจารณากำหนดประเด็นขึ้น หลังจากนั้นนำเอาคำตอบของทุกคนมาพิจารณาจัดเข้าประเด็น แล้วแจกแจงความถี่หาค่าร้อยละ เสนอข้อมูลเป็นตารางจำนวนและร้อยละ
  2. วิเคราะห์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์
นำข้อมูลไปคำนวณด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ
- การวิเคราะห์ข้อมูลดำเนินการดังนี้
- ตอนที่ 1 การศึกษาเกี่ยวกับการศึกษาสถานภาพและเพศของกลุ่มตัวอย่าง และสภาพบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 มีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบ

สำรวจรายการ (Check List) วิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ เสนอข้อมูลเป็นตาราง จำนวนร้อยละ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)

1. เพื่อศึกษาบทบาทของโรงเรียนในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา ด้านวินัย ความรับผิดชอบ ด้านความประหยัด ด้านความเมตตากรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และเสียสละเพื่อส่วนรวม ด้านความซื่อสัตย์สุจริต วิเคราะห์ด้วยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จัดอันดับของปัญหา เสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบ ความเรียง โดยใช้เกณฑ์ในการแปลความหมาย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2543 : 100) ดังนี้

4.50 - 5.00 เห็นด้วยในระดับมากที่สุด

3.50 - 4.49 เห็นด้วยในระดับมาก

2.50 - 3.49 เห็นด้วยในระดับปานกลาง

1.50 - 2.49 เห็นด้วยในระดับน้อย

1.00 - 1.49 เห็นด้วยในระดับน้อยที่สุด

2. การเปรียบเทียบบทบาทของโรงเรียนในการส่งเสริม คุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 วิเคราะห์ด้วยค่าสถิติ Independent sampler t -test กำหนดค่าสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05

3. การเปรียบเทียบบทบาทของโรงเรียน ในการส่งเสริม คุณธรรมจริยธรรม นักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จำแนกตาม ประสบการณ์การรับราชการ ในการบริหารของผู้บริหาร และประสบการณ์ในการปฏิบัติงานของ ครูผู้สอน วิเคราะห์ด้วยค่าสถิติ F -test กำหนดค่าสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05 เมื่อพบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยในแต่ละด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ใช้วิธีเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ ตามวิธีของเชฟเฟ (Scheffe's Method)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

การหาค่าอำนาจจำแนกรายชื่อของแบบสอบถาม โดยใช้วิธีการหาอัตราส่วน

วิกฤต t ตามวิธีการของ t -test โดยใช้สูตร ดังนี้ (ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. 2542 :261-328)

$$t = \frac{\bar{X}_H - \bar{X}_L}{\sqrt{\frac{S_H^2 + S_L^2}{N}}}$$

เมื่อ	$\bar{X}_H$	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่ได้คะแนนสูง
	$\bar{X}_L$	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่ได้คะแนนต่ำ
	S_H^2	แทน	ความแปรปรวนของกลุ่มสูง
	S_L^2	แทน	ความแปรปรวนของกลุ่มต่ำ
	N	แทน	จำนวนคนในกลุ่มสูงหรือกลุ่มต่ำที่นำมาวิเคราะห์

หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ตามวิธีการของครอนบาค โดยใช้สูตรดังนี้

$$a = \frac{k}{k-1} \left\{ 1 - \frac{\sum S_i^2}{S_i^2} \right\}$$

เมื่อ	a	แทน	ความเชื่อมั่น
	k	แทน	จำนวนข้อ
	S_i^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ
	S_i^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนรวม

2. ค่าสถิติพื้นฐาน

ค่าร้อยละ (Percentage)

ค่าเฉลี่ย (Mean) ใช้สูตร ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 105)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

$\bar{X}$ คือ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต

$\sum X$ คือ ผลรวมของคะแนนเฉลี่ยทั้งหมดในกลุ่ม

N คือ จำนวนคนในกลุ่ม

ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้สูตรดังนี้

$$S.D. = \sqrt{\frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ	$S.D.$	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	$\sum X^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
	$(\sum X)^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง
	N	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

3. สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน

การทดสอบค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นอิสระกันต่อกัน (t -test) ในการเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารและครูผู้สอนในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โดยใช้ t -test แบบ Independent Samples

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2}}}$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณาในการแจกแจง t
	$\bar{X}_1$	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่ 1
	$\bar{X}_2$	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่ 2
	S_1^2	แทน	ความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างที่ 1
	S_2^2	แทน	ความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างที่ 2

n_1	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่างที่ 1
n_2	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่างที่ 2

3.2 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ในการเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษาในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยทดสอบค่าเอฟ (F-test) ใช้สูตรดังนี้ (ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. 2542 : 328)

$$F = \frac{MS_b}{MS_w}$$

เมื่อ	F	แทน	ค่าแจกแจงของ F - distribution
	MS_b	แทน	ความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม
	MS_w	แทน	ความแปรปรวนในกลุ่ม

3.3 เมื่อพบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยในแต่ละด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แล้วจะใช้วิธีการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ ตามวิธีการของเซฟเฟ (Scheffe/ Method)

$$CV_d = \sqrt{(K-1)(F^*)(MS_{within})(2/n)}$$

เมื่อ	K	แทน	จำนวนกลุ่มในกลุ่มตัวอย่าง
	F^*	แทน	ค่า F ที่เปิดจากตาราง (Critical Value)
	MS_{within}	แทน	ค่า Mean Square within Group ที่คำนวณไว้แล้ว ในการวิเคราะห์ความแปรปรวน
	n	แทน	จำนวนตัวอย่างทั้งหมด